

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/30/2018
Identifikačné číslo spisu: 5116011143
Dátum vydania rozhodnutia: 25.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5116011143.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Szaba a JUDr. Gabriely Šimonovej v trestnej veci obvineného A. I. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 25. júna 2018 v Bratislave dovolanie obvineného A. I. podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Branislava Samca proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 11. apríla 2017, sp. zn. 1To/34/2017, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného A. I. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 20. januára 2017, sp. zn. 36T/101/2016, uznal obvineného A. I. vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. na tam uvedenom skutkovom základe. Za to ho podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. a § 47 ods. 2 Tr. zák. odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 25 (dvadsiatich piatich) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obžalovaného na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený I. odvolanie, o ktorom Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením z 11. apríla 2017, sp. zn. 1To/34/2017, tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti tomuto uzneseniu bolo okresnému súdu 18. septembra 2017 doručené dovolanie obvineného A. I. podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Branislava Samca. V podanom dovolaní obvinený I. uplatnil dovolacie dôvody § 371 ods. 1 písm. b), c), e), g), h) a i) Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. tvrdil, že v jeho veci mal rozhodovať senát a nie samosudca. Kým v § 241 ods. 1 Tr. por. a § 243 ods. 1 Tr. por. zákonodarca použil dikciu „...pre prečin a zločin s hornou hranicou trestnej sadzby...“, v § 349 ods. 1 Tr. por. a § 237 ods. 3 písm. b) Tr. por. pojednáva o „...o prečinoch a zločinoch, za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov.“ Ak pripustíme, že pojem „trestná sadzba“ použitý v §

241 ods. 1 Tr. por. a § 243 ods. 1 Tr. por. implikuje trestnú sadzbu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona, tak použijúc logický, teleologický a systematický výklad § 349 ods. 1 Tr. por. a § 237 ods. 3 písm. b) Tr. por. možno dôjsť len k jednému záveru, a síce, že pod pojmom „zákon“ sa rozumie celý Trestný zákon a pod pojmom „trest odňatia slobody, u ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov“ sa rozumie trest odňatia slobody určený podľa osobitnej a všeobecnej časti Trestného zákona. V tejto súvislosti obvinený poukázal na III. právnu vetu judikátu R 4/2009, resp. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zo 16. decembra 2015, sp. zn. II. ÚS 832/2015.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinený namieta tri okolnosti. Po prvé, namieta, že ustanovenie obhajcu bolo nezákonné, keďže v danom čase neexistoval dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 Tr. por.; v dôsledku tohto postupu mu s prihliadnutím na § 213 ods. 1 Tr. por. bola znemožnená osobná účasť na procesných úkonoch (hlavne na výpovedi svedka poškodeného z 27. apríla 2016, ktorá sa ukázala ako rozhodujúca), ako aj výkon práva samostatne sa obhajovať. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie ústavného súdu zo 4. novembra 2016, sp. zn. II. ÚS 821/2016. Po druhé, obvinený tvrdil, že v celom priebehu trestného konania opakovane okresný a krajský súd žiadal o zmenu ustanoveného obhajcu z dôvodu straty dôvery, resp. neplnenia jeho povinností. Okresný súd jeho žiadosti vyhovel oneskorene, až na poslednom hlavnom pojednávaní, keď už nový obhajca objektívne nemohol realizovať väčšinu oprávnení, ktoré mu zákon priznáva. Navyše, pre dlhodobú práceneschopnosť sa verejného zasadnutia z 11. apríla 2017 mal zúčastniť náhradný obhajca, ktorý sa však nechal substitučne zastúpiť. S týmto obhajcom sa obvinený videl prvýkrát, vec s ním predtým nekonzultoval. A napokon po tretie, odsúdený v celom priebehu trestného konania (v prípravnom konaní 6. júna 2016 a 5. septembra 2016, v konaní pred súdom 28. septembra 2016 a 20. februára 2017) navrhoval vypočuť svedkov O. X., A. I., G.U. a P. I., s ktorým návrhom sa súdy nijako nevysporiadali, hoci v odôvodnení uznesenia na s. 22 a 23 sa konštatuje opak. Uvedené okolnosti v súhrne odôvodňujú záver o zásadnom porušení práva na obhajobu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. obvinený argumentoval, že prísediacimi v odvolacom senáte boli totožné osoby s osobami, ktoré rozhodovali na súde prvého stupňa.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. namieta, že dôkazy boli získané v čase, keď nebolo začaté trestné stíhanie, ani vznesené obvinenie. Trestné stíhanie voči jeho osobe ani nezačalo, nakoľko o jeho začatí možno rozhodnúť len podľa § 206 ods. 2 Tr. por. a nie podľa § 206 ods. 1 Tr. por. Odsúdený sa v tom čase nemohol vyjadriť k zabezpečeným dôkazom (kamerový záznam, hlásenie úrazu FNŠP Žilina, úradný záznam OO PZ Žilina a trestné oznámenie, všetko z 11. apríla 2017), výsluch svedka poškodeného z 27. apríla 2016 bol zmanipulovaný vyšetrovateľom použitím sugestívnych a kapciózných otázok, namieta aj spôsob výpovede svedka poškodeného na hlavnom pojednávaní. V ďalšej časti obvinený spochybnil zákonnosť listinných dôkazov - hlásenie úrazu FNŠP Žilina, resp. policajný úradný záznam. Aj posudok PhDr. Moniky Navrátilovej označil za nezákonný, keďže bol v rozpore s § 148 Tr. por. vyhotovený bez písomného príkazu súdu.

K dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) a i) Tr. por. obvinený namieta, že v uznesení o vznesení obvinenia vyšetrovateľ kvalifikoval skutok ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. bez poukazu na § 47 ods. 2 Tr. zák.; uvedeným spôsobom postupoval aj prokurátor v podanej obžalobe. Obvinený bol v rozpore s § 284 ods. 2 Tr. por. súdený bez poučenia o tom, aký trest môže legitímne očakávať. Neskôr opätovne zopakoval, že samosudca nie je oprávnený na uloženie takéhoto trestu.

S ohľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti obvinený A. I. dovolací súd požiadal, aby vyslovil, že napadnutým uznesením a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), e), g) a h) Tr. por. porušený zákon v § 319 Tr. por., § 188 ods. 1 Tr. zák. a § 47 ods. 2 Tr. zák. v jeho neprospech, napadnuté uznesenie, rozsudok okresného súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, zrušil a okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa 16. októbra 2017 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Žilina (ďalej len

„prokurátor“) tak, že ho navrhol podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. uviedol, že z § 349 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že pre konanie samosudcu je rozhodujúca trestná sadzba pri žalovanej trestnej veci, nie ustanovenia o ukladaní trestov ako napr. § 38 ods. 1, ods. 5, ods. 6 Tr. zák., príp. aj § 47 ods. 2 Tr. zák. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. skonštatoval, že základné práva obvineného nemohli byť porušené, nakoľko už od vznesenia obvinenia mal obhajcu. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. skonštatoval, že vo veci nebolo zistené, že by vo veci rozhodoval orgán, ktorý by mal byť z konania podľa § 31 Tr. por. vylúčený. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. zotrval na názore, že všetky dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Aj vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) a i) Tr. por. uviedol, že okresný súd uložil trest v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe, resp. že tento zodpovedal § 34 Tr. zák.

K vyjadreniu prokurátora sa žiadna zo strán ďalej nevyjadřila.

Dňa 3. novembra 2017 bolo okresnému súdu doručené podanie obhajcu JUDr. Branislava Samca označené ako „Doplnenie dôvodov dovolania“, ktorým v prílohe predložil súdu obvineným I. rukou spísané podanie z 30. októbra 2017 označené ako „Žiadosť o doplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), h) v spojení s § 374 ods. 3 Tr. por. ako uplatnenie dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa a prípravné konanie, ktoré mu predchádzalo.“

V podaní obvinený nad rámec už uvedeného doplnil, že k vzneseniu obvinenia došlo 27. apríla 2016 tesne pred jeho výpoveďou o 10:05 hod., a to len na základe trestného oznámenia poškodeného. V danom momente tak neexistoval žiaden svedok v zmysle § 130 Tr. por. a zákonom získaný dôkaz podľa § 119 ods. 2 Tr. por. proti ktorému by sa mohol kontradiktórnym spôsobom obhajovať. Poukázal aj na to, že tvrdenia poškodeného vo výpovediach z 27. apríla 2016 a 15. decembra 2016 sú nelogické a obsahujú vážne rozpory (ohľadne jeho údajného ošetrovania v nemocnici, utrpených zranení, miesta spáchania skutku atď.). Malo byť vykonané vyšetrovanie duševného a psychického stavu poškodeného D., ďalej konfrontácia so svedkom Z., rekonštrukcia skutku atď. V tejto súvislosti poukázal na judikáty najvyššieho súdu R 6/2010 a R 30/2010. Vo vzťahu ku konaniu na súde sudkyňa na pojednávaní z 15. decembra 2016 kládla svedkovi D. sugestívne a kapciózne otázky a odstraňovanie rozporov v jeho výpovediach prebiehalo v rozpore s § 261 ods. 3 Tr. por. a § 264 Tr. por.; sudkyňa totiž zaznamenávala odpovede na položené otázky inak, ako boli prednesené (v tejto súvislosti poukázal na zvukovú nahrávku z priebehu pojednávania). Poukázal aj na to, že sudkyňa odmietla vykonať dôkaz v podobe lekárskej správy z 11. apríla 2016, hoci sa na ňu znalec MUDr. Trgiňa odvolával. Argumentoval ďalej, že v rozpore s odôvodnením okresného súdu je kamerový záznam zabezpečený za obdobie od 11:30 - 13:30 hod.; záznam teda pokrýva celé obdobie, v ktorom malo dôjsť ku skutku. Z tohto záznamu je pritom zrejmé, že v čase skutku sa na mieste činu nenachádzal ani on, ani poškodený D..

K predmetnému doplneniu dovolania sa už žiadna zo strán ďalej nevyjadřila.

Spisový materiál bol spolu s dovolaním Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) riadne predložený na rozhodnutie 21. mája 2018. Následne najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného A. I. i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), prostredníctvom zvoleného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. dovolací súd odkazuje na doterajšiu ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej rozlišujúcim kritériom medzi príslušnosťou senátu a samosudcu je trestná sadzba stíhaného trestného činu uvedená v osobitnej časti Trestného zákona,

pričom k zákonnému zvýšeniu či zníženiu trestnej sadzby sa neprihliada (viď napr. uznesenie najvyššieho súdu z 9. júna 2011, sp. zn. 5 Tdo 26/2011, uznesenie z 9. septembra 2015, sp. zn. 3 Tdo 23/2015). Rozhodnutia, na ktoré obvinený poukazuje, sa prejednávanej veci buď netýkajú, alebo naopak, podporujú vyššie formulovaný názor dovolacieho súdu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd v celom rozsahu odkazuje na s. 14 odôvodnenia uznesenia ústavného súdu zo 16. decembra 2015, sp. zn. II. ÚS 832/2015, ktorý vo vzťahu k námietke nedôvodného ustanovenia obhajcu zdôraznil, že ustanovením obhajcu sa vo všeobecnosti právo obvineného na obhajobu skôr posilňuje, ako oslabuje (pozn. pri ustanovovaní postupovala sudkyňa pre prípravné konanie podľa § 37 ods. 1 písm. c) Tr. por. per analogiam, nakoľko existoval predpoklad, že v zmysle zásady „trikrát a dost“ podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. by obvinenému mohol byť uložený trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby aspoň 10 rokov). Hlavne však ústavný súd vysvetlil, že námietke obvineného chýba ústavnoprávny rozmer, nakoľko namietaného procesného úkonu (výsluchu poškodeného z 27. apríla 2016) sa nežiadal zúčastniť. Z tohto dôvodu ani dovolací súd nezistil, že by nesprávnym ustanovením obhajcu malo byť porušené právo na obhajobu. Identické závery platia aj vo vzťahu k oneskorenej zmene ustanoveného obhajcu. Dovolací súd upozorňuje, že obvinený si obhajcu sám nezvolil (hoci tak učiniť mohol), a preto mu bola opatrením predsedníčky senátu určená JUDr. Anna Šeligová. V tomto smere dovolací súd upozorňuje, že v prípade ustanovenia obhajcu si obvinený nie je oprávnený určovať si, koho mu za obhajcu súd ustanoví a koho nie. Rovnako oslobodenie od povinnosti obhajovania je prípustné len zo závažných dôvodov alebo v prípade dlhodobého neplnenia svojich povinností. Keďže existenciu týchto dôvodov obvinený v návrhu z 26. septembra 2016 nekonkretizoval, postupoval súd správne, keď od povinnosti obhajovania ustanovenú obhajkyňu neoslobodil, resp. oslobodil ju až dodatočne (č. l. 233, 509). K návrhom na doplnenie dokazovania, dovolací súd uvádza, že krajský súd na s. 23 ods. 1 uznesenia vysvetlil, že tieto s prihliadnutím na jednoznačnú dôkaznú situáciu považoval za nadbytočné.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. najvyšší súd uvádza, že tvrdenia obvineného sa nezakladajú na pravde. Konanie na okresnom súde bolo prejednávané pred samosudkyňou JUDr. Zuzanou Pilátovou, kým konanie na krajskom súde bolo prejednávané v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Adriany Gallovej a členov senátu JUDr. Pavla Polku a JUDr. Pavla Kuráka. Z uvedeného je tak zjavné, že u žiadneho zo sudcov nevznikol zákonný dôvod vylúčenia podľa § 31 ods. 3 Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. najvyšší súd uvádza, že trestné stíhanie bolo začaté a obvinenie obvinenému I. vznesené 27. apríla 2016 uznesením vydaným v zmysle § 199 ods. 1 Tr. por. v spojení s § 206 ods. 1 Tr. por. (č. l. 4). A hoci vo výrokovej časti absentuje odkaz na § 206 ods. 2 Tr. por., nepochybne ide o formálne pochybenie, ktoré zákonnosť vydaného uznesenia a v nadväznosti naň aj vykonaného dokazovania nijako nespochybňuje. Rovnako najvyšší súd nezistil pochybenia ani v spôsobe kladenia otázok počas výpovede poškodeného D. v prípravnom konaní (č. l. 59), resp. na hlavnom pojednávaní (č. l. 369). Kvôli úplnosti súd dopĺňa, že obvinený I. mal možnosť konfrontácie so svedkom D. a túto možnosť aj využil (č. l. 70). K znaleckému posudku PhDr. Navrátilovej je treba uviesť, že nešlo o posudok z odboru psychiatria, ale z odboru psychológia. Z tohto dôvodu naň ani nebol potrebný príkaz sudcu pre prípravné konanie podľa § 148 Tr. por. (č. l. 80).

K dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) a i) Tr. por. sa už najvyšší súd vyjadril vyššie, pričom nad rámec tohto dopĺňa, že obvinený bol poučený o tom, že v dôsledku jeho kriminálnej minulosti u neho pripadá do úvahy postup v zmysle zásady „trikrát a dost“ vyjadrenej v § 47 ods. 2 Tr. zák. (č. l. 47). K ostatným námietkam (týkajúcim sa tvrdenej nelogickosti a vnútornej protirečivosti výpovedí poškodeného D., návrhu na vyšetrovanie jeho duševného stavu, návrhu na vykonanie rekonštrukcie skutku, konfrontáciu so svedkom Z., obstaranie lekárskej správy či kamerového záznamu z incidentu) možno skonštatovať, že tieto smerujú k preskúmvaniu skutkového stavu, do ktorého dovolací súd podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť za bodkočiarkou zasahovať nemôže.

Vychádzajúc z týchto úvah dospel najvyšší súd k záveru, že uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371

ods. 1 písm. b), c), e), g), h) a i) Tr. por. nie sú dané, a preto dovolanie obvineného I. na neverejnom zasadnutí postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.